

R O Z H O D N U T Í

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, Mgr. Ing. Josefa Cingroše, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Jany Nowakové Těmínové a Mgr. Petra Škvaina, o návrhu ministra spravedlnosti ze dne 20. 4. 2011, č. j. 2443/2010-OD-DOH/10, na zahájení kárného řízení proti **Mgr. J. F.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Jičín, se sídlem Husova 64, Jičín, zast. Mgr. Lucií Válovou, advokátkou, se sídlem Výhledová 548, Praha, při ústním jednání konaném dne 24. 10. 2011,

t a k t o :

Mgr. J. F.,
nar. X,
soudní exekutor Exekutorského úřadu Jičín,

j e v i n e n , ž e

1) jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 023 EX 470/10,

v rozporu s § 36 odst. 3 a § 58 odst. 1 exekučního řádu, tedy v rozporu s § 2 věta druhá exekučního řádu a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vydal dne 20. 8. 2010 v exekučním řízení vedeném proti povinné LESÁK - ZEMAN s. r. o. exekuční příkaz č. j. 023 EX 470/10 - 21, ve kterém nařídil provedení exekuce příkázáním jiných peněžitých pohledávek tak, že svěřeneckému správci Mgr. R. B., notáři v Brně, zakázal vyplatit, provést započtení nebo jinak nakládat s pohledávkou dlužníka povinného pana S. L. a uložil mu tuto pohledávku vyplatit na účet soudního exekutora. Vedl tak exekuci proti jinému, než kdo je v usnesení o nařízení exekuce označen jako povinný a exekuční příkaz neodpovídá žádnému ze zákonem stanovených způsobů vedení exekuce,

2) jako soudní exekutor v exekučních řízeních vedených pod sp. zn. 023 EX 470/10 a sp. zn. 023 EX 2397/2008,

v rozporu s § 338i odst. 1 občanského soudního řádu ustanovil dne 17. 3. 2010 a 16. 6. 2010 správcem podniku pana M. K., přestože právo vykonávat činnost insolvenčního správce panu M. K. zaniklo 31. 12. 2009; pan M. K. k uvedeným datům

nesplňoval podmínky pro zapsání do seznamu insolvenčních správců a nebyl v seznamu insolvenčních správců zapsán,

t e d y

závažným způsobem porušil své povinnosti při výkonu exekuční činnosti stanovené právním předpisem,

t í m s p á c h a l

kárná provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád).

Podle § 116 odst. 3 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb.

s e m u u k l á d á

p o k u t a v e v ý š i 1 0 0 0 0 0 K č .

Tato pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Ministr spravedlnosti podal návrh na zahájení kárného řízení proti Mgr. J. F. pro kárná provinění, kterých se měl dopustit skutky uvedenými ve výroku rozhodnutí.

Kárně obviněný ve svých vyjádřeních uvedl, že se nedopustil provinění, která jsou mu kárnou žalobou kladena za vinu, neboť neporušil žádnou ze svých zákonných povinností a řádně vykonával činnost soudního exekutora. Ke skutku uvedenému v bodu 1. návrhu konstatoval, že k okamžiku vydání exekučního příkazu měl za prokázané, že povinný vlastní pohledávku minimálně ve výši 9 387 375 Kč vůči S. L. a Z. Z., přičemž v daném případě bylo zjištěno, že peněžní prostředky jednoho z dlužníků povinného jsou uloženy u svěřenského správce - notáře Mgr. R. B. Podle názoru kárně obviněného nebylo rozhodné, k jakému účelu byly tyto peněžní prostředky do správy notáře svěřeny, neboť v okamžiku vydání exekučního příkazu ještě nebyly splněny podmínky pro jejich vyplacení. Vůči notáři jako platebnímu místu postupoval obdobně

jako vůči peněžnímu ústavu podle § 304 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Uvedl dále, že měl-li následně stěžovatel S. L. za to, že peněžité prostředky postižené předmětným exekučním příkazem mu patří, měl se ve stanové lhůtě 30 dnů domáhat v souladu s § 267 o. s. ř. a § 68 exekučního řádu jejich vyloučení z exekuce. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nepodal vylučovací žalobu, resp. ji podal opožděně až dne 26. 5. 2011, připravil se vlastní vinou o procesní možnost obrany proti zákonně vydanému exekučnímu příkazu, a jeho požadavek na náhradu škody v podobě nákladů za právní služby vedené neúčelně, nikoliv k ochraně jeho práv, je bezpředmětný. Kárně obviněný se dále odvolával na vyjádření pana Z. Z. ze dne 16. 8. 2010, podle něhož tento jednatel společnosti dal souhlas s použitím finančních prostředků v částce 7 000 000 Kč, svěřených do úschovy notáři v rámci vypořádání se S. L., na úhradu škody způsobenou jednatelem společnosti LESÁK - ZEMAN s. r. o.

Kárně obviněný nesouhlasil ani s tím, že porušil ustanovení § 338i o. s. ř. Namítal, že kárný žalobce zcela ignoruje druhou větu tohoto zákonného ustanovení a staví svou žalobu pouze na větě první. Připustil, že pan M. K. není doposud zapsán v seznamu insolvenčních správců, avšak již mnoho let je zapsán do seznamu konkurzních správců. Má bohaté zkušenosti se správou podniku i řešením složitých situací a s ustanovením správcem souhlasil. Kárně obviněný vyhodnotil situaci v dané věci jako výjimečnou a rozhodl se upřednostnit znalosti a letité zkušenosti pana M. K., který svou kvalifikací a praxí jistě splňoval podmínky pro zápis do seznamu insolvenčních správců vyjma složení zkoušky, na základě které by byl do tohoto seznamu zapsán. Před ustanovením do funkce správce podniku si kárně obviněný vyžádal od pana M. K. vyjádření k jeho způsobilosti vykonávat funkci správce podniku, přičemž pan M. K. ve vyjádření ze dne 15. 8. 2008 tuto způsobilost potvrdil. Kárně obviněný dále poukazoval na to, že jeho postup, tj. ustanovení pana K. do funkce správce podniku, napadl právní zástupce S. L. u Exekutorské komory; kárná komise Exekutorské komory ve svém vyjádření však jeho postup schválila a konstatovala, že kárně obviněný neporušil žádné povinnosti soudního exekutora ani právní předpisy.

Z připojeného spisu Exekutorského úřadu Jičín vedeného pod sp. zn. 023 Ex 470/10 a ze spisu Městského soudu v Brně vedeného pod sp. zn. 103 Exe 1017/2010 bylo zjištěno, že společnost LESÁK - ZEMAN s. r. o. byla zapsána do obchodního rejstříku dne 27. 11. 2003. Jako jednatelé a společníci byli uvedeni S. L. a Z. Z., od 26. 8. 2010 je jednatelem Z. Z. a je jediným společníkem.

Dne 15. 7. 2009 byla uzavřena kupní smlouva mezi povinnou LESÁK - ZEMAN s. r. o. (dále jen „povinná“) a P. B., kdy povinná jako dodavatel měla dodat zboží P. B. jako odběrateli, a to dne 28. 8. 2009. Pro případ nedodržení termínu dodání zboží byla mimo jiné stanovena smluvní pokuta ve výši 4 120 250 Kč.

Dne 6. 11. 2009 byl vydán rozhodčí nález rozhodcem Mgr. R. H., podle něhož byla povinné uložena povinnost zaplatit žalobci P. B. smluvní pokutu ve výši 4 120 250 Kč, sankční úrok a náklady řízení. Z odůvodnění je zřejmé, že povinná žalobci zboží nedodala. Rozhodčí nález nabyl právní moci dne 10. 11. 2009.

Dne 2. 2. 2010 došel Městskému soudu v Brně návrh oprávněného P. B. na nařízení exekuce proti povinné společnosti LESÁK - ZEMAN s. r. o. pro částku 4 120 250 Kč s příslušenstvím. Usnesením Městského soudu v Brně ze dne 12. 4. 2010, č. j. 103 Exe 1017/2010 - 15, byla nařízena exekuce na majetek povinné a jejím provedením byl pověřen Mgr. J. F., soudní exekutor.

Soudní exekutor vydal několik exekučních příkazů, přičemž dne 16. 6. 2010 vydal exekuční příkaz na prodej podniku povinné a správcem podniku ustanovil M. K. M. K. provedl kontrolu účetnictví a zpracoval zprávu o vyčíslení škody, způsobené zejména jedním ze společníků povinné S. L. Z obsahu spisu dále plyne, že dne 3. 8. 2009 byla založena společnost LESÁK s. r. o., ve které jsou společníky a jednateli R. L., bratr S. L., a O. M., bývalý obchodní ředitel společnosti LESÁK - ZEMAN s. r. o. Podle zprávy správce podniku (bez data) začaly problémy poté, co byla založena společnost bratra S. L., protože S. L. bez předchozího upozornění zrušil všechny aktivity ve společnosti povinné a začal pracovat pro společnost svého bratra. Škoda vznikla chováním S. L., který (podle trestního oznámení) 1) odvezl zboží, které bylo určeno a mělo být dodáno oprávněnému P. B., 2) odčerpával finanční a materiální prostředky ze společnosti bez souhlasu valné hromady, 3) používal vozidlo povinné, ačkoliv zde již nepracoval, 4) odvezl počítače s firemními údaji, 5) převedl obchodní telefonní čísla na společnost LESÁK, s. r. o., 6) byla mu vyplacena mzda i za dobu, co ve společnosti nepracoval.

Dne 5. 11. 2010 byla sepsána a dne 8. 11. 2010 odeslána žaloba na Krajský soud v Brně. Žalobu podala povinná společnost LESÁK - ZEMAN s. r. o. na 1) S. L. a 2) Z. Z. o částku 9 387 375 Kč. Navrhovala, aby soud závázal oba žalované k povinnosti zaplatit společně a nerozdílně žalobci výše uvedenou částku.

Mezitím došlo k tomu, že dne 9. 6. 2010 byla uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu mezi Z. Z. jako nabyvatelem a S. L. jako převodcem. Předmětem převodu byl obchodní podíl převodce na společnosti LESÁK - ZEMAN s. r. o. na nabyvatele za 7 000 000 Kč. Poté byla téhož dne uzavřena svěrenská smlouva podle § 51 občanského zákoníku mezi Z. Z. jako složitelem, S. L. jako příjemcem a Mgr. R. B. – notářem v Brně, jako svěrenským správcem (dále jen „smlouva“).

Již z preambule této smlouvy plyne, že smluvní strany uzavírají svěrenskou smlouvu o správě peněžních prostředků a listin za účelem jejich vydání další osobě, na základě které bude notář za úplaty spravovat pro složitele a příjemce svěrené peněžní prostředky a listiny, které po splnění podmínek ve smlouvě obsažených vydá, a jejímž účelem je zajištění řádného splacení úplaty za převod obchodního podílu ze smlouvy o převodu obchodního podílu a zajištění řádného splacení kupní ceny za převod nemovitostí z kupní smlouvy, které budou mezi složitelem a příjemcem uzavřeny, a s tím zajištění souvisejících změn v obchodním rejstříku a katastru nemovitostí. Z čl. 4 smlouvy plyne, že S. L. převedl na základě smlouvy o převodu obchodního podílu na Z. Z. obchodní podíl ve společnosti LESÁK - ZEMAN s. r. o. za úplatu 7 000 000 Kč, přičemž uvedenou částku složil Z. Z. do svěrenské správy notáři. V dalších člancích smlouvy jsou uvedeny konkrétní podmínky, za jakých bude částka 7 000 000 Kč vyplacena S. L. Podle čl. 3 odst. 7 smlouvy dali Z. Z. a S. L. svolení, aby notář se svěrenými peněžními prostředky naložil podle příslušných ustanovení smlouvy, a prohlásili, že se vzdávají dispozičního práva ke

svěřeným peněžním prostředkům ode dne jejich svěření notáři až do doby jejich vydání, a to zejména práva žádat jejich vydání před stanovenou dobou podle této smlouvy.

Dne 20. 8. 2010 vydal kárně obviněný soudní exekutor exekuční příkaz sp. zn. 023 Ex 470/10 - 21, v němž nařídil exekuci příkázáním jiných peněžitých pohledávek. Jako oprávněný byl označen P. B., povinný společnost LESÁK - ZEMAN s. r. o. Exekučním příkazem zakázal kárně obviněný notáři Mgr. R. B., aby dlužníku povinného, za kterého zřejmě považoval S. L., jeho pohledávku vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal. Dále zakázal povinnému, aby se svou pohledávkou, pohledávkami, které v budoucnu vzniknou mezi povinným a plátcem (zřejmě notářem) jakkoliv nakládal. Plátcí povinného (notáři) uložil zadržet veškeré platby mezi povinným a plátcem a uložil tyto platby vyplatit na účet soudního exekutora.

Mgr. R. B. ve svém vyjádření ze dne 27. 1. 2011 adresovaném Ministerstvu spravedlnosti potvrdil, že mu exekuční příkaz doručily dvě neznámé osoby. Od okamžiku doručení exekučního příkazu dne 30. 8. 2010 se svěřenými finančními prostředky dále nijak nenakládal, nevyplatil je a ani na ně neprovedl započtení. Jinými výroky exekučního příkazu se necítil být vázán, jelikož tyto výroky směřují k plátcí povinného, kterým byla v záhlaví uvedená společnost LESÁK - ZEMAN s. r. o., za kterou nemá žádnou pohledávku.

Ze spisů Exekutorského úřadu Jičín sp. zn. 023 Ex 398/09 a 023 Ex 2397/2008 kárný senát zjistil, že exekučním příkazem ze dne 17. 3. 2010, č. j. 023 Ex 2397/08 - 10, nařídil kárně obviněný exekuci na prodej podniku (T. M.) a správcem podniku ustanovil M. K.

Při jednání kárného soudu setrvali kárně obviněný i kárný žalobce na svých stanoviscích.

Svědék M. K. uvedl, že je stále zapsán v seznamu správců konkurzní podstaty a dokončuje ještě jeden konkurz. Připustil, že si je vědom toho, že není oprávněn vykonávat činnost insolvenčního správce. Vyslovil přesvědčení, že je dostatečně fundovaný k tomu, aby mohl vykonávat funkci správce podniku. Po 1. 1. 2010 již v žádné jiné věci nebyl ustanoven správcem podniku. Dále uvedl, že má úplné střední odborné vzdělání.

Svědék dále uvedl, že zprávu - vyčíslení škody zjištěné kontrolou účetnictví a administrativních dokladů, způsobené jmenovitě společníkem a jednatelem S. L., sepsal koncem července nebo začátkem srpna. Zprávu předal kárně obviněnému. Ze zprávy vyplynulo, že S. L. provedl nějaké kroky, ale v později podané žalobě již svědek vycházel z toho, že odpovědní jsou oba jednatele společnosti. Proto když se objevila částka 7 000 000 Kč, považoval za svou povinnost ji nějakým způsobem zadržet. Předpokládal, že soudní exekutor je oprávněn vydat předběžné opatření. Zřejmě opomenutím nebyla zpráva datována. Svědek dále uvedl, že o zjištěných nedostatcích hovořil s jednatelem Z. Z., ale se S. L. se nikdy nesešel. Potvrdil, že Z. Z. mu předal vyjádření ze dne 16. 8. 2010, v němž souhlasil s tím, aby prostředky uložené ve svěřenské úschově u notáře Mgr. B. byly použity na úhradu škody, která byla způsobena povinné společnosti jejími jednatelem, nicméně svědek uvedl, že svěřenskou smlouvu k dispozici neměl.

Kárný žalobce navrhl, aby byl kárně obviněný uznán vinným skutky uvedenými v návrhu a byla mu uložena pokuta ve výši 300 000 Kč. Kárně obviněný navrhoval, aby byl kárné žaloby zproštěn.

Kárný senát především zjistil, že návrh byl z hlediska subjektivní i objektivní lhůty podán včas a účinně, neboť byl podán osobou k tomu oprávněnou do 6 měsíců poté, kdy se navrhovatel dozvěděl o kárném provinění (listopad 2010) a nejpozději do 3 let poté, kdy mělo ke spáchání kárných provinění dojít (srpen 2010, červen 2010 a březen 2010). Návrh na zahájení kárného řízení došel Nejvyššímu správnímu soudu dne 20. 4. 2011.

Při rozhodování o dané věci vycházel kárný senát z toho, že exekučním řádem přenesl stát část výkonu své moci – specificky moci soudní, jíž je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně. Z dikce tohoto ustanovení lze dovodit, že kárným proviněním exekutorů je závažné nebo opětovné porušení jejich povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem nebo usnesením Exekutorské komory, nebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jejich chováním. Kárným proviněním je tedy jednání popsané intenzitou (závažné či opětovné), které je buď protiprávní (porušuje povinnosti stanovené právními či stavovskými předpisy nebo usneseními Exekutorské komory) nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání (nevhodnost chování z hlediska pravidel slušného chování, apod.). Při hodnocení závažnosti porušení povinností exekutorem je třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu. Závažnost porušení povinností je určována zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a jeho pohnutkou [blíže viz Kasíková, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, str. 417 a násled.].

Kárný senát již ve svém rozhodnutí ze dne 14. 2. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010 - 182, vyslovil, že *„ne každé porušení povinností stanovených právním předpisem nebo usnesením Exekutorské komory bude kárným proviněním. Stěžejní otázkou bude posouzení závažnosti porušení povinností, jejíž hodnocení závisí na všech okolnostech konkrétního případu. Závažnost porušení povinností se proto určuje významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za nichž byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a jeho pohnutkou. Bude třeba přiblížit i k tomu, že případná újma způsobená chybným postupem exekutora může být v mnoha případech ireversibilní, neboť nábrada škody formou uvedení v předešlý stav (naturální restituce) je pro škody vzniklé v exekučním řízení podle § 57 exekučního řádu vyloučena, a lze se tedy domáhat jen finančního odškodnění. Kárný senát souhlasí s názorem, že kárné řízení proti exekutorům se nemůže stát prostředkem sjednocování exekuční judikatury a nemůže nahrazovat věcný soudní přezkum*

rozhodnutí exekutorů, k němuž jsou příslušné soudy v jiném řízení, a to na základě systému oprávněných prostředků, které upravuje jak exekuční řád, tak i občanský soudní řád. Nemíní rovněž soudní exekutory postihovat za jejich právní názory. Nicméně, je-li podán návrh na zahájení kárného řízení proti soudnímu exekutorovi, je kárný soud povinen posoudit, zda skutky, v nichž je kárné obvinění spatřováno, zakládají kárnou odpovědnost, či nikoli. Kárný senát je přesvědčen, že soudní exekutor by měl být kárně odpovědný za své excesivní přehmaty, pod něž lze jistě podřadit porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona, případně jeho interpretaci naprosto extrémním a nepřijatelným způsobem.“

Kárně obviněnému bylo kladeno v bodě 1. návrhu za vinu, že postupoval v rozporu s § 36 odst. 3, § 58 a § 2 věty druhé exekučního řádu a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Podle § 36 odst. 1 exekučního řádu jsou účastníky exekučního řízení oprávněný a povinný. Podle odst. 3 téhož ustanovení proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze provést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo přešlo či bylo převedeno právo z exekučního titulu.

Podle § 58 odst. 1 věty první exekučního řádu lze exekuci provést jen způsoby uvedenými v tomto zákoně.

Podle § 59 odst. 1 písm. b) exekučního řádu lze exekuci ukládající zaplacení peněžité částky provést příkázáním pohledávky.

Podle § 65 exekučního řádu, nestanoví-li zákon jinak, použijí se na provádění exekuce příkázáním pohledávky přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky.

Podle § 312 odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky povinného než pohledávky z účtu u peněžního ústavu nebo nároku uvedeného v § 299 lze nařídit i v případě, že pohledávka povinného se stane splatnou teprve v budoucnu, jakož i v případě, že povinnému budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat. Podle odst. 2 téhož ustanovení výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného do výše pohledávky oprávněného a jejího příslušenství, pro něž byl nařízen.

Podle § 313 odst. 1 o. s. ř. v nařízení výkonu rozhodnutí zakáže soud povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoliv nakládal. Dlužníkovi povinného soud zakáže, aby od okamžiku, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, povinnému jeho pohledávku vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal. Podle § 313 odst. 2 téhož zákona soud doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a dlužníkovi povinného. Dlužníkovi povinného je doručí do vlastních rukou. Povinnému nesmí být doručeno dříve než dlužníkovi povinného.

Podle § 313 odst. 3 o. s. ř. ztrácí povinný právo na pohledávku okamžikem, kdy bylo dlužníkovi povinného doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Podle § 314 o. s. ř., jakmile nabude usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí o tom soud oprávněného a dlužníka povinného; dlužníku povinného soud doručí vyrozumění do vlastních rukou.

Podle § 314 odst. 1 o. s. ř. se výkon rozhodnutí provede tak, že dlužník povinného po právní moci usnesení o nařízení výkonu vyplatí oprávněnému pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu postižena. Podle odst. 2 téhož ustanovení dlužník povinného vyplatí pohledávku, jestliže je již splatná, oprávněnému v den, který následuje po doručení vyrozumění podle § 314; není-li pohledávka povinného v tento den dosud splatná, vyplatí ji oprávněnému, jakmile se stane splatnou. Podle § 314a odst. 3 o. s. ř. výplatou oprávněnému se zproští dlužník povinného v rozsahu poskytnutého plnění své povinnosti vůči povinnému.

Podle § 315 odst. 1 o. s. ř., nevyplatí-li dlužník povinného oprávněnému pohledávku podle § 314a odst. 2, popřípadě podle § 314b odst. 1 a 3, může oprávněný proti dlužníku povinného vlastním jménem podat návrh na výkon rozhodnutí, jestliže jej mohl podat povinný, jinak se domáhat vyplacení pohledávky v řízení podle části třetí, popřípadě v řízení podle zvláštního zákona. Nesmí však s dlužníkem povinného stran této pohledávky uzavřít na úkor povinného smír, ani prominout její zaplacení. Dlužník povinného si v takovém případě také nemůže započíst svou pohledávku, kterou má vůči oprávněnému.

Podle § 315 odst. 2 o. s. ř., neuplatní-li oprávněný včas u soudu, popřípadě u jiného orgánu pohledávku povinného vůči dlužníkovi povinného nebo neoznámí-li povinnému, že ji uplatňuje, odpovídá povinnému za škodu, která by mu tím případně vznikla.

V literatuře se k uvedenému ustanovení uvádí, že výkonem rozhodnutí přikázáním jiné peněžité pohledávky lze postihnout pohledávku, kterou má povinný vůči svému dlužníku (dlužník povinného), jejímž předmětem je peněžité plnění v jakékoliv měně. Musí jít současně o pohledávku, která na základě smlouvy nebo jiné právní skutečnosti (např. z důvodu odpovědnosti za škodu nebo z bezdůvodného obohacení) již vznikla, popř. vznikla jako právní vztah alespoň do svého základu (tzv. právního důvodu), jestliže v rámci téhož základu budou dílčí nároky (pohledávky) v budoucnu teprve vznikat. Postižená pohledávka nemusí být v době nařízení výkonu rozhodnutí ještě splatnou; postačí, jestliže se stane splatnou v budoucnu. Postižena může být jen pohledávka, kterou má povinný proti třetím osobám, a nikoliv také pohledávka, kterou by měl povinný proti oprávněnému.

Ve smyslu § 312 o. s. ř. jiná peněžitá pohledávka se může opírat o soukromoprávní vztahy (o vztahy občanskoprávní, rodinné, pracovní nebo obchodní), může vyplývat ze vztahů veřejnoprávních (daňových, nemocenského pojištění, sociálního zabezpečení a dalších), může mít původ v hmotném právu nebo v právu procesním (např. nárok na náhradu nákladů řízení), může jít o pohledávku vymahatelnou (pohledávku, v jejíž prospěch byl vydán exekuční titul), o pohledávku, o níž bylo před příslušným orgánem zahájeno řízení, nebo i o pohledávku mezi povinným a jeho dlužníkem spornou, promlčenou, apod. Vždy se musí jednat o pohledávku existentní (alespoň co do právního

důvodu, je-li jisté, že na jeho základě budou v budoucnu vznikat dílčí pohledávky), a nikoliv jen o pouhou naději, že snad pohledávka v budoucnu vznikne (tzv. expaktance).

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky musí obsahovat kromě obecných náležitostí rovněž označení dlužníka povinného a individualizaci pohledávky povinného, která má být oprávněnému příkazána. Pohledávka povinného je individualizována také údajem o jeho dlužníku a řádné doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí poddlužníku je předpokladem pro postižení příkazané pohledávky, pro vznik tzv. úkojného práva. Dlužník povinného proto musí být v návrhu řádně označen. Pohledávka musí být individualizována uvedením toho, na jakém právním důvodu je založena. Nejde o právní kvalifikaci, ale o vyličení skutkových okolností, které ji charakterizují, např. pohledávka z nájemní smlouvy. Smyslem označení pohledávky v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí je, aby dlužník povinného bez pochybností věděl, jaká pohledávka jeho věřitele (povinného) je postihována a jakou pohledávku bude tedy povinen při provedení výkonu rozhodnutí vyplatit oprávněnému. Okolnost, zda povinný uloženou povinnost splnil, popř. v jakém rozsahu, soud při nařízení výkonu rozhodnutí nezkontroluje; vychází v tomto směru z tvrzení oprávněného. Tím, zda povinný má skutečně označenou pohledávku za svým dlužníkem, se soud při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí nezabývá. Vychází v tomto směru z tvrzení oprávněného obsaženého v návrhu.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí musí být obsažen zákaz adresovaný poddlužníku, aby od okamžiku, kdy mu bude usnesení doručeno, vyplatil pohledávku až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství, včetně přiznaných nákladů řízení povinnému, provedl na ní započtení nebo s ní jinak nakládal (§ 313 odst. 1 věta druhá o. s. ř.) - arrestatorium. Jde o nezbytnou součást usnesení, neboť kdyby v něm nebylo obsaženo, nevznikne tzv. úkojné právo vůči poddlužníku. Uvedený zákaz je pro poddlužníka účinným dnem doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Od tohoto dne nemá jakákoliv dispozice poddlužníka s příkazanou pohledávkou vůči oprávněnému žádné právní následky. V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud dále zakáže povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoliv nakládal (§ 313 odst. 1 věta první o. s. ř.) - inhibitorium.

Provedení výkonu rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky náleží dlužníku povinného. Je proto pouze na něm, aby posoudil, zda podle jemu doručeného usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí může být výkon rozhodnutí také proveden. Soud není povinen ani oprávněn do uvedeného posouzení poddlužníka jakkoliv zasahovat. Dospěje-li dlužník povinného k závěru, že podle doručeného usnesení nemůže být výkon rozhodnutí proveden, například proto, že ve skutečnosti proti němu povinný nemá příkazanou pohledávku, že pohledávka povinného byla již dříve splněna nebo jinak zanikla, že usnesení soudu neobsahuje arrestatorium, že v usnesení soudu nebyl uveden dlužník povinného nebo jeho označení bylo nesrozumitelné nebo neurčité, není povinen to oznamovat soudu nebo mu vracet doručené usnesení. Uvedený závěr má dlužník povinného oznámit oprávněnému, sdělit mu důvody, proč jím navržený a podle jeho návrhu nařízený výkon rozhodnutí nemůže být proveden, a tímto způsobem se pokusit o zabránění zbytečnému podání poddlužnické žaloby podle § 315 o. s. ř.

Provedení výkonu rozhodnutí je nepřípustné například tehdy, kdy ve skutečnosti povinný neměl vůči poddlužníku příkázanou pohledávku, kdyby věřitelem pohledávky byl někdo jiný než povinný, kdyby usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebylo řádně doručeno poddlužníku atd.

Příkázáním jiné peněžitě pohledávky povinného vzniká oprávněnému k pohledávce povinného za jeho dlužníkem tzv. úkojné právo vůči tomuto dlužníku (poddlužníku). Toto právo má svůj základ toliko v procesním právu a poskytuje oprávněnému toliko formálně právní aktivní legitimaci vůči dlužníku povinného. Nic nemění na tom, že povinný je nadále věřitelem svého dlužníka (poddlužníka). Dává však oprávněnému legitimaci, aby se vlastním jménem domáhal po poddlužníku vyplacení příkázané pohledávky, čímž zasahuje do právního vztahu mezi povinným a jeho dlužníkem, neboť povinný nesmí sám požadovat po poddlužníku splnění příkázané pohledávky, a poddlužníku poskytuje právo zprostit se své povinnosti vůči povinnému tím, že plnění vyplatí oprávněnému. Pohledávka povinného vůči jeho dlužníku zanikne až tehdy, kdy poddlužník zaplatí oprávněnému. Právo na zaplacení příkázané pohledávky uplatňuje oprávněný u soudu, jde-li o takovou pohledávku, která (uvažováno ve vztahu mezi povinným a jeho dlužníkem) vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, ledaže ji podle zákona mají projednat a rozhodnout jiné orgány (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Vyplývá-li pohledávka z jiných právních vztahů, musí oprávněný své úkojné právo uplatnit u správního úřadu nebo jiného orgánu, do jehož pravomoci náleží.

Exekuční příkaz vydaný kárně obviněným dne 20. 8. 2010, č. j. 023 Ex 470/10 - 21, označuje jako oprávněného Petra Babicu a jako povinnou společnost LESÁK - ZEMAN s. r. o. Exekuce byla nařízena příkázáním jiných peněžitých pohledávek s tím, že je tímto příkazem postižena pohledávka povinného do výše pohledávky oprávněného a její příslušenství. Ačkoliv je v bodu I. exekučního příkazu uvedeno, že je vydáván podle § 312 - § 319 o. s. ř. není v něm nijak označena pohledávka, kterou měl mít povinný za svým dlužníkem, a není v něm identifikován ani dlužník povinného.

V bodu III. exekučního příkazu je uvedeno: „zakazuji svěřeneckému správci, a to: Mgr. R. B., notáři v Brně, se sídlem Kobližná 47/19, 602 00 Brno, aby od okamžiku doručení tohoto Exekučního příkazu, dlužníku povinného jeho pohledávku z titulu svěřenecké smlouvy o správě peněžních prostředků a listin za účelem jejich vydání další osobě, kterou je p. S. L., r. č.: X, trvale bytem J. 74, B., vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal“.

Z výše uvedeného bodu III. exekučního příkazu se nabízí závěr, že dlužníkem povinného je notář, avšak ten žádný vztah k povinné společnosti nemá a je prakticky vyloučeno, aby byl poddlužníkem ve vztahu k oprávněnému P. B. Pan S. L. byl sice jednatelem povinné, ale výslovně není jako dlužník povinné označen, byť jím zřejmě byl míněn, a jak již bylo výše uvedeno, není ani označena pohledávka, kterou by měla povinná společnost za tímto bývalým jednatelem. Zcela matoucí jsou ustanovení bodu V. a VI., kde se hovoří o plátcí povinného, kterým však rozhodně nemůže být notář Mgr. R. B. Tento notář není plátcem povinné společnosti, neboť neexistuje žádný právní vztah (ani jiný), který by takový závěr odůvodňoval.

Hájí-li se kárně obviněný tím, že vycházel z vyjádření Z. Z. ze dne 16. 8. 2010, v němž tento jednatel společnosti „umožňuje“, aby prostředky v částce 7 000 000 Kč byly použity na úhradu škody, je s podivem, že pan Z. Z. vůbec v exekučním příkazu nefiguruje. Je rovněž zarážející, že uvedené vyjádření Z. Z. se „objevilo“ až v říjnu 2011, ačkoliv je datováno dnem 16. 8. 2010, nehledě již ani na právní relevanci takového vyjádření, které je v rozporu se svěřenskou smlouvou, podle jejíhož článku III. odst. 7 se Z. Z. vzdal dispozičního oprávnění k této částce, svěřil ji notáři, a tato částka byla určena jako cena za obchodní podíl, který na Z. Z. převedl S. L.

Takovým postupem nevzniklo tzv. úkojné právo oprávněného, neboť pohledávka ani dlužník povinného nebyly v exekučním příkazu označeny. I kdyby snad tímto exekučním příkazem hodlal kárně obviněný považovat za dlužníka povinné pana S. L., kterému ovšem nebyl exekuční příkaz doručen, pak se uspokojení pohledávky oprávněného musí ponechat na dlužníku povinného, a pokud ten nesplní z jakýchkoliv důvodů závazek vůči oprávněnému, poskytuje se oprávněnému prostor pro podání žaloby podle § 315 o. ř. s., nikoliv však v rámci exekučního řízení, ale v řízení podle části třetí o. s. ř. Rozhodně je vyloučeno, aby byly zablockovány peněžní prostředky nacházející se na základě sepsané svěřenské smlouvy u notáře. Ten totiž nemůže být za žádných okolností adresátem povinností vyplývajících z institutu příkazání jiné peněžité pohledávky, neboť není ani plátcem povinné společnosti ani její dlužník. Použití ustanovení § 304 o. s. ř. nepřichází z povahy věci vůbec v úvahu. Postup v něm uvedený se použije na jiný typ příkazání pohledávky, a to na příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, jak ostatně plyne z § 303 a násl. o. s. ř.

Kárný senát tedy shrnuje, že neoznačí-li soudní exekutor v exekučním příkazu na příkazání jiné peněžité pohledávky dlužníka povinného ani pohledávku, kterou má povinný vůči svému dlužníku, a současně zablokuje finanční prostředky uložené u třetí osoby (zde u notáře) na základě svěřenské smlouvy, poruší závažným způsobem § 312 a násl. o. s. ř.

V bodu 2. kárného návrhu bylo soudnímu exekutorovi kladeno za vinu, že postupoval v rozporu s § 338i o. s. ř. tím, že ve dvou probíhajících exekucích ustanovil dne 16. 6. 2010 a 17. 3. 2010 správcem podniku pana M. K., přestože mu právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo dne 31. 12. 2009 a jmenovaný správce k uvedeným datům nesplňoval podmínky pro zapsání do seznamu insolvenčních správců a nebyl v seznamu insolvenčních správců zapsán.

Kárně obviněný se hájil tím, že pan M. K. je dosud zapsán v seznamu konkurzních správců a stále aktivně vykonává činnost konkurzního správce; má bohaté zkušenosti se správou podniku i řešením složitých situací. Poukazoval dále na vyjádření ze dne 15. 8. 2008, v němž M. K. potvrdil, že je k výkonu funkce správce podniku způsobilý.

K obhajobě kárně obviněného nelze přihlídnout. Lze mu sice přisvědčit v tom, že pan M. K. byl (a je) zapsán v seznamu správců konkurzní podstaty podle vyhlášky č. 476/1991 Sb., kterou se prováděla některá ustanovení zákona o konkurzu a vyrovnání (dále jen vyhláška č. 476/1991 Sb.), avšak tato vyhláška byla zrušena zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Dne 1. 1. 2008 nabyl účinnosti zákon č. 312/2006

Sb., o insolvenčních správcích, který v přechodném ustanovení § 40 odst. 1 uvádí, že fyzická osoba nebo veřejná obchodní společnost, která je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona podle dosavadních právních předpisů zapsaná v seznamu správců podle § 1 vyhlášky č. 476/1991 Sb., se ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona pokládá za oprávněnou vykonávat činnost insolvenčního správce podle § 3 odst. 1 písm. a) a podle § 3 odst. 2. Podle odst. 2 téhož ustanovení, oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce podle odst. 1 po uplynutí dvou let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona zaniká.

Z výše uvedeného plyne, že oprávnění vykonávat činnost správce zaniklo fyzickým osobám zapsaným v seznamu správců podle § 1 vyhlášky č. 476/1991 Sb. dne 31. 12. 2009, ledaže by splnily podmínky uvedené v § 6 zákona č. 312/2006 Sb. Podle § 6 odst. 1 citovaného zákona (povolení a zvláštní povolení fyzické osoby), na návrh vydá Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“) povolení fyzické osobě, která a) má způsobilost k právním úkonům, b) na vysoké škole v členském státě získala nebo jí bylo členským státem uznáno vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu, c) složila zkoušku insolvenčního správce nebo rozdílovou zkoušku insolvenčního správce, d) je bezúhonná, e) uhradila ministerstvu správní poplatek k zápisu do seznamu ve výši 5000 Kč a f) uzavřela na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení nebo z činnosti zaměstnanců insolvenčního správce při výkonu funkce správce po celou dobu trvání této funkce (dále jen „smlouva o pojištění odpovědnosti za škodu“). Právo vykonávat činnost insolvenčního správce vzniká teprve dnem nabytí právní moci povolení vykonávat činnost insolvenčního správce (§ 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2006 Sb.).

Tyto podmínky pan M. K. nesplňoval a i z výpisu seznamu insolvenčních správců je zřejmé, že právo vykonávat činnost zaniklo dne 31. 12. 2009. Ustanovení § 338i odst. 1 věty druhé o. s. ř. nelze vykládat tak, jak to činí kárně obviněný. Jakkoliv kárný senát nehodlá zpochybňovat odborné kvality pana M. K., je zřejmé, že podmínky pro zapsání do seznamu insolvenčních správců nesplňoval již z toho důvodu, že nesložil zkoušku insolvenčního správce nebo rozdílovou zkoušku insolvenčního správce. Ostatně svých povinností v tomto směru si byl pan M. K. vědom, jak vyplývá z jeho sdělení ze dne 15. 8. 2008, tedy z doby, kdy ještě činnost správce vykonávat mohl. Ve sdělení uvádí, že *„v souvislosti s připravovanou novou právní úpravou, ve které budou nově zapsáni insolvenční správci, učiním nezbytné kroky k příslušnému zápisu mé osoby“*. Uvedené sdělení ze dne 15. 8. 2008, tedy z doby přechodného období podle § 40 zákona č. 312/2006 Sb., nic nevypovídá o situaci nastalé od 1. 1. 2010, kdy správci právo na výkon činnosti zaniklo, a jeho ustanovení kárně obviněným dne 16. 6. 2010 a 17. 3. 2010 ve shora uvedených exekučních věcech je porušením § 338i o. s. ř.

Kárný senát shrnuje, že ustanoví-li soudní exekutor v nařízené exekuci prodejem podniku povinného správcem podniku osobu, které oprávnění k takové činnosti zaniklo a která nesplňovala podmínky pro zápis do seznamu insolvenčních správců, poruší závažným způsobem ustanovení § 338i o. s. ř.

Z výše uvedeného plyne, že kárný senát oba ve výroku rozhodnutí uvedené skutky považoval za závažná porušení povinností soudního exekutora při výkonu exekucí

činnosti. Soudní exekutor sice vykonává exekuční činnost nezávisle, nicméně jako nositel veřejné moci je při jejím výkonu limitován, a to čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Způsob, kterým veřejnou moc realizuje, je upraven v exekučním řádu, občanském soudním řádu a dalších předpisech, které je soudní exekutor povinen respektovat. Kárný senát je přesvědčen o tom, že v obou skutcích soudní exekutor nesporná ustanovení zákona interpretoval nepřijatelným způsobem, který nasvědčuje neznalosti rozhodné právní úpravy.

Kárně obviněnému lze přisvědčit potud, že právník Exekutorské komory (nikoliv kárná komise tohoto orgánu) v jeho postupu pochybení neshledal. Jeho závěry uvedené ve vyjádření ze dne 1. 11. 2010 však nemají oporu ve skutkovém stavu zjištěném kárným senátem v tomto řízení.

Při úvaze o druhu a výši kárného opatření vycházel kárný senát ze skutečnosti, že soudní exekutor nestojí před kárným senátem poprvé. Rozhodnutím kárného senátu ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Kse 2/2010 - 65, mu bylo uloženo pro kárné provinění kárné opatření ve formě napomenutí. Dalším rozhodnutím kárného senátu ze dne 30. 5. 2011, č. j. 14 Kse 2/2011 - 70, byla kárně obviněnému za kárná provinění uložena pokuta ve výši 25 000 Kč. Za této situace neshledal kárný senát jinou možnost než uložit kárně obviněnému pokutu v již citelnější částce 100 000 Kč. Výše pokuty zohledňuje podle názoru kárného senátu všechny okolnosti případu, zejména pak způsob provedení ve výroku rozhodnutí uvedených skutků.

Uložená pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** odvolání přípustné.

V Brně dne 24. října 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně kárného senátu